

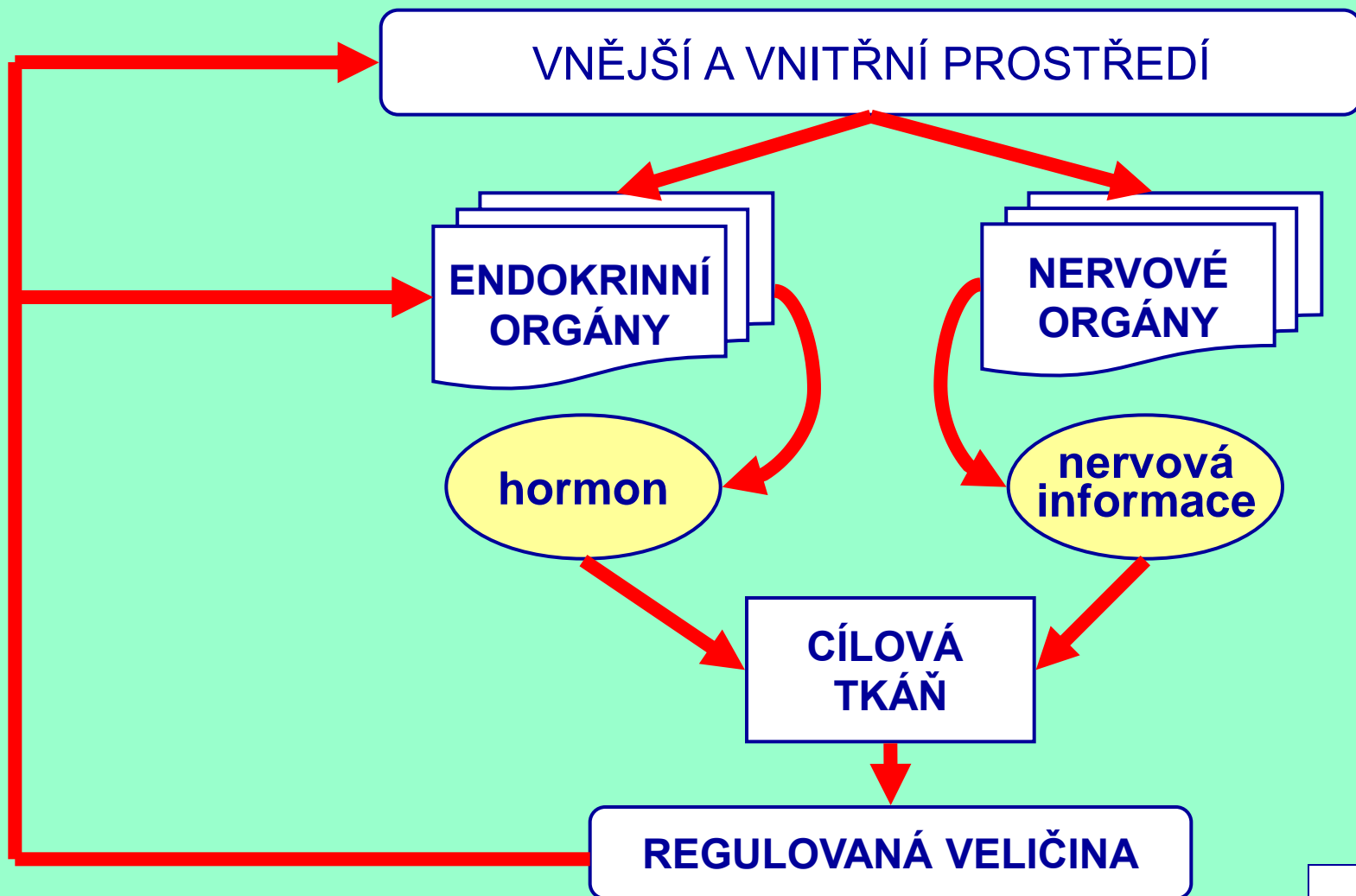

METABOLISMUS TUKŮ A DETOXIKACE

MUDr. Josef Jonáš

Organismus je řízen na principu zpětné vazby

Řízení nervové a hormonální regulace

NERVOVÁ REGULACE

mozková kůra

hypotalamus

HORMONÁLNÍ REGULACE

hypotalamus

hypofýza

**Hypotalamus je koordinační centrum
pro nervovou
a hormonální regulaci.**

Tak je regulován metabolismus.

**Metabolické procesy jsou zajišťovány
enzymy, které se skládají z
aminokyselin a vitaminů.**

Enzymy jsou označovány šesti názvy:

- **LIGÁZY**
- **LYÁZY**
- **HYDROLÁZY**
- **TRANSFERÁZY**
- **OXIDOREDUKTÁZY**
- **IZOMERÁZY**

TUKY (LIPIDY)

Funkce tuků v lidském organismu:

- **nejdůležitější energetický zdroj**
- **významná složka buněčných membrán**
- **výchozí látka pro syntézu hormonů a prostaglandinů**
- **tepelná ochrana**
- **transport některých látek, např. vitaminů**

Hlavní lipidy jsou:

- **mastné kyseliny**
- **triacylglyceroly**
- **fosfolipidy**
- **cholesterol**

Kuchařské suroviny a přísady, Slovart 2000

NAPŘÍKLAD:

stearová

➔ **nasycené**

olejová
linolová
linolenová

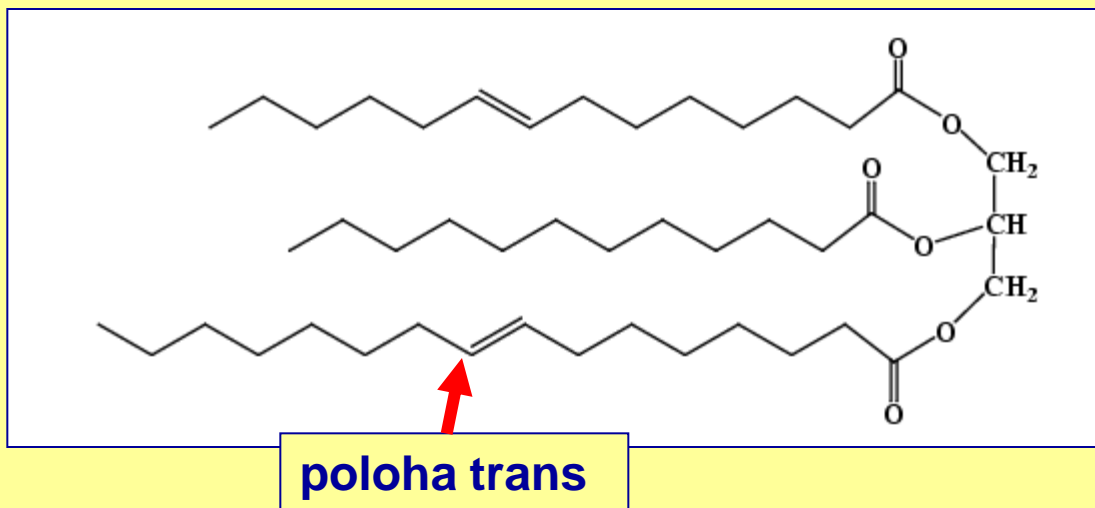
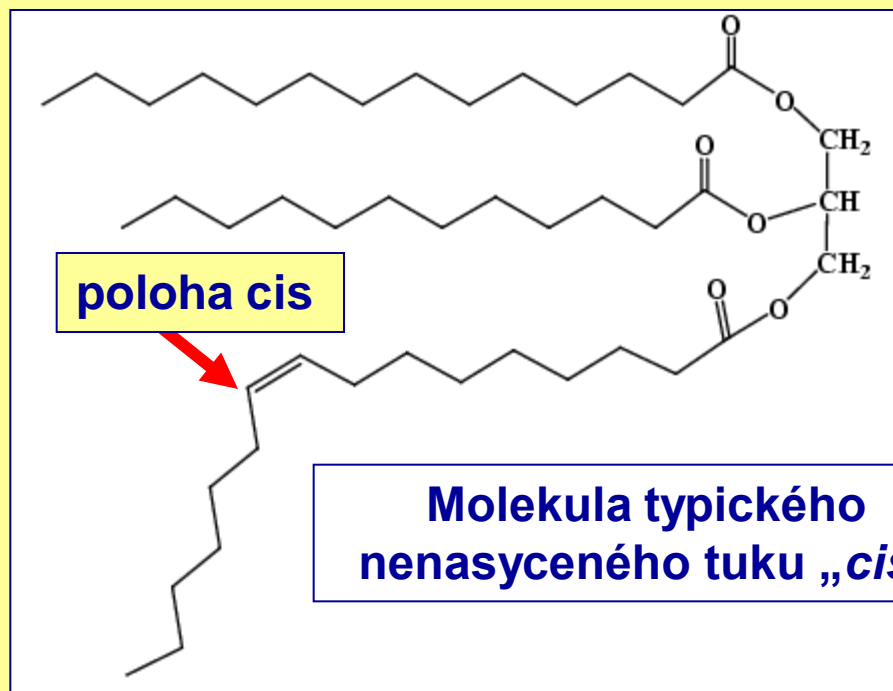

➔ **nenasycené**

Ztužováním tuků vznikají **trans**-izomery, nebezpečné pro cévy.

Přírodní mastné kyseliny jsou obvykle v postavení **cis**.

V tuku a mléce přežvýkavců jsou však obsaženy **trans**-formy

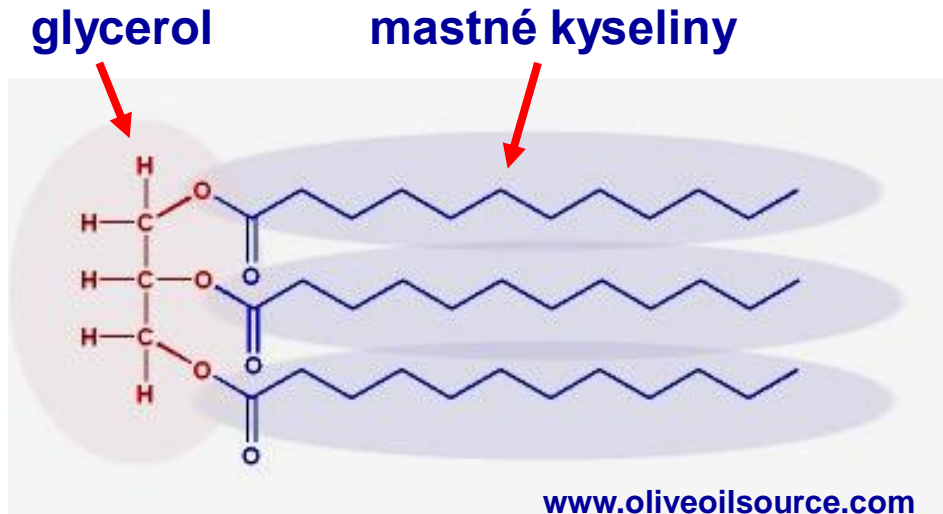
Molekula nenasyceného tuku „trans“ (rovný řetězec)

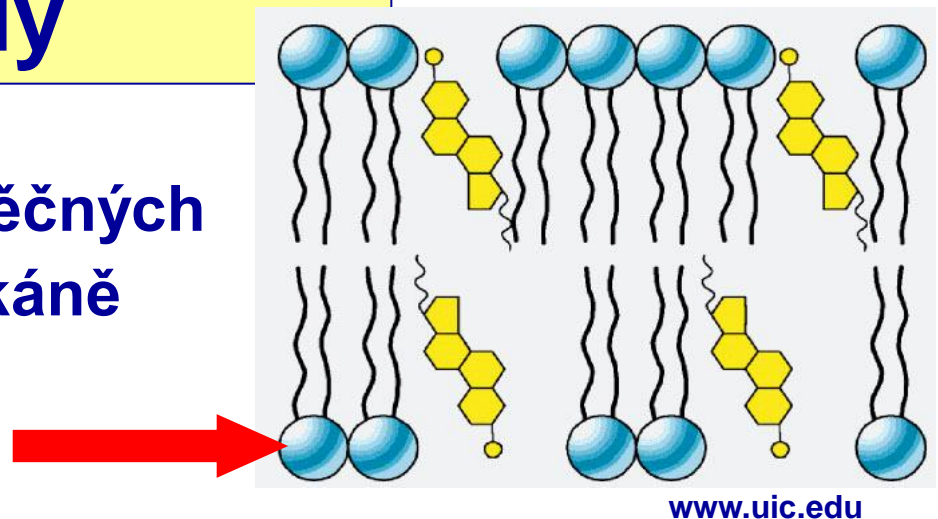
Triacylglyceroly

- V organismu slouží jako zdroj energie
- Skládají se z různých mastných kyselin

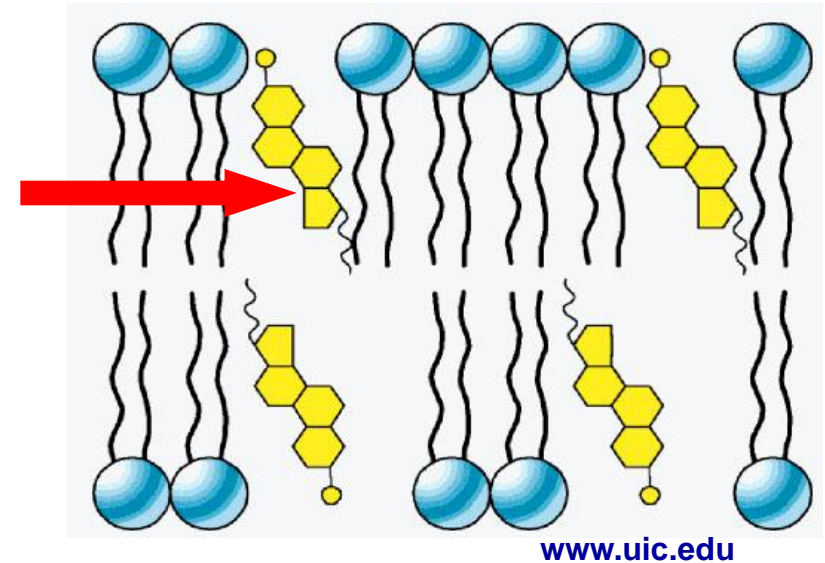
Fosfolipidy

- Základní kameny buněčných membrán a nervové tkáně

Tvoří základ:

- buněčných membrán
- steroidních hormonů
- žlučových kyselin

**Vytváří se v organismu
a je obsažen v potravinách živočišného původu.**

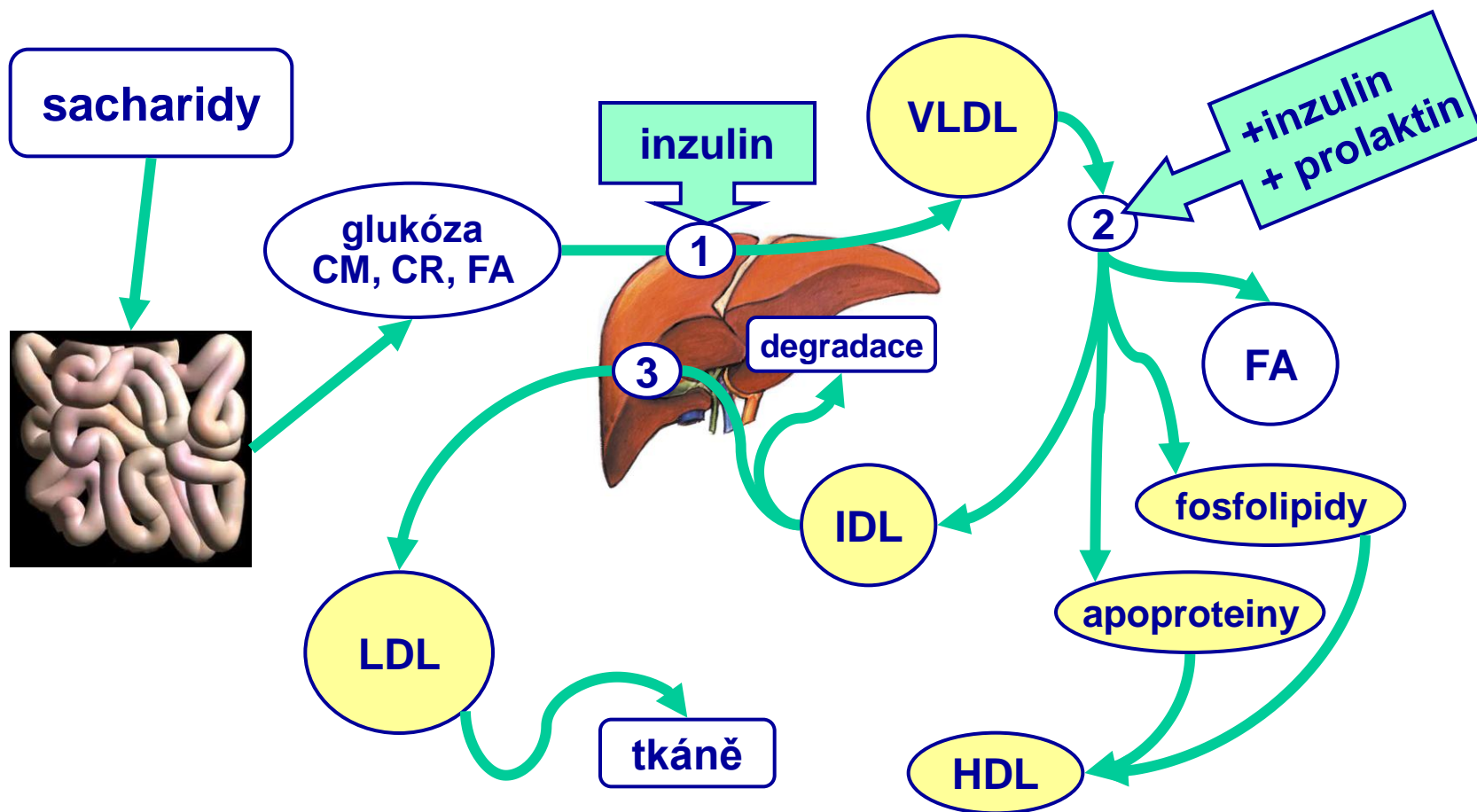
Hlavní složka potravy – **triacylglyceroly**

- Méně se v potravě nachází cholesterol a fosfolipidy.
- Minimální množství lipidů se štěpí v ústech a žaludku (máslo, mléko).
- **Většina tuků je trávena v duodenu, kde působí žlučové kyseliny a trávicí enzymy (pankreatická lipáza, cholesterolesteráza, fosfolipáza).**
- Ve střevě se tuky vstřebávají do sliznice.
- **Asi 95 % tuku se vstřebává v horních částech tenkého střeva.**

- Protože tuky jsou ve vodě nerozpustné, jsou v lymfě a krevní plazmě transportovány pomocí bílkovin jako lipoproteiny.
- Spolu s tuky jsou v lipoproteinech vitaminy i hormony.

**Koncentrace tuků,
zejména cholesterolu, má hlavní význam
v poruchách lipidového metabolismu.**

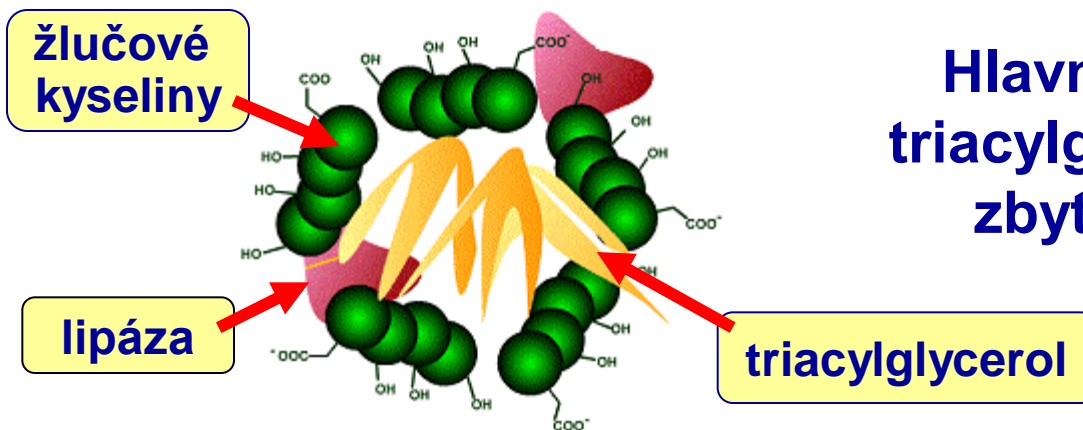
FA – mastné kyseliny, CM – chylomikra, CR – zbytky chylomiker, IDL – částice o střední hustotě, 1 – enzymy katal. syntézu mastných kyselin, 2 – lipoproteinová lipáza, 3 – jaterní lipáza (Zdroj: M. Holeček, *Regulace metabolismu cukrů, tuků, bílkovin a amonokyselin*)

Hlavní místa syntézy triacylglycerolů:

- tuková tkáň
- střevní sliznice
- játra

Triacylglyceroly se ukládají do tukové tkáně. Ukládání řídí parasymptikus, inzulin a glukagon.

Hlavní substráty pro syntézu triacylglycerolů jsou glukóza a zbytky tuků v krvi v podobě chylomikronů.

Metabolismus cholesterolu

- **Většina cholesterolu je endogenního, vnitřního původu.**
- **Syntéza probíhá hlavně v játrech, kůře nadledvin, kůži a v buňkách střeva.**
- **Z jater jde cholesterol do žluče a odtud do střeva.**
- **97 % žlučových kyselin se vrací do jater.**

Tento koloběh představuje důležitý mechanismus regulace.

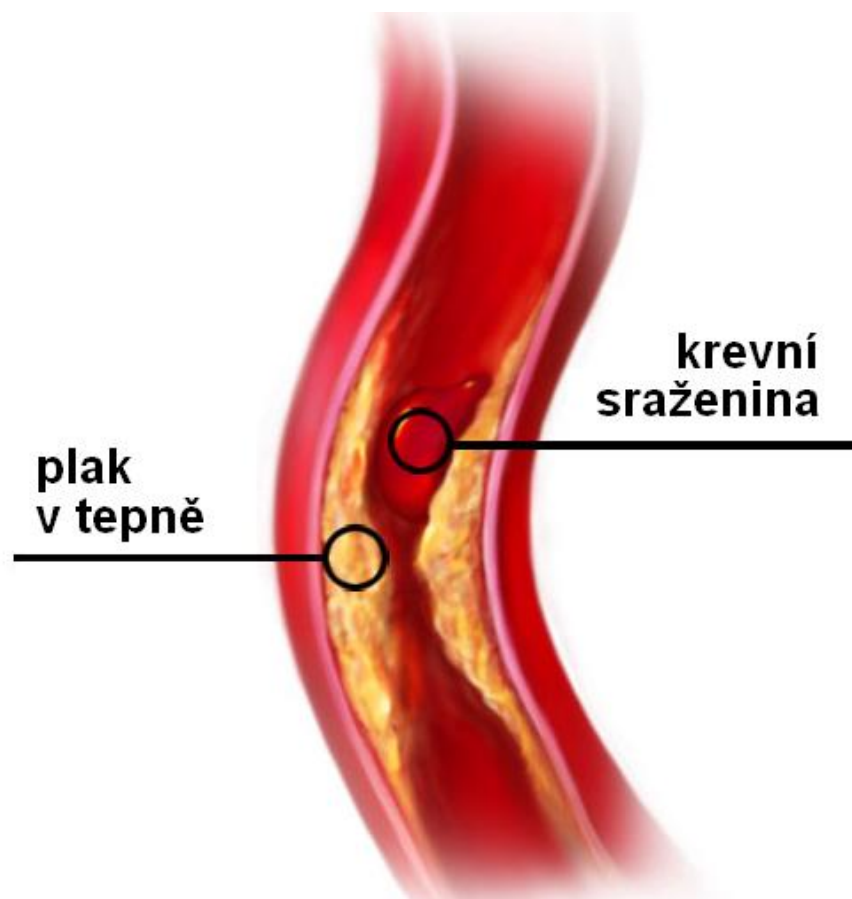
V játrech působí enzym

- **cholesterol 7 α -hydroxyláza,**
která umí cholesterol degradovat.

**Také vláknina ve střevě
na sebe váže
žlučové kyseliny.**

Hlavní nebezpečí vysoké hladiny tuků v krvi: jejich podíl na aterogenezi (ARS)

Proto se doporučuje:

- **omezit živočišné tuky** ve stravě s výjimkou ryb;
- **zvýšit příjem rostlinných sterolů** (zabraňují vstřebávání cholesterolu ze střeva);
- **jíst esenciální mastné kyseliny** (nenasycené), hlavně omega-3 mastné kyseliny (více než omega-6);
- **omezit ztužené tuky;**
- **zvýšit příjem antioxidantů, vitaminů C + E, flavonoidů.**

Detoxikace při zvýšené hladině krevních tuků

Komplexní preparát je

• **ACHOL**

Na regulaci tuků mohou dále působit:

- LIVERDREN
- COLIDREN
- SUPRAREN
- VELIENDREN
- PANKREADREN
- CUTIDREN

**Důležitou součástí detoxikace
při zvýšené hladině lipidů je **DIETA!****

TUKY, OLEJE, SLADKOSTI
jen velmi omezeně

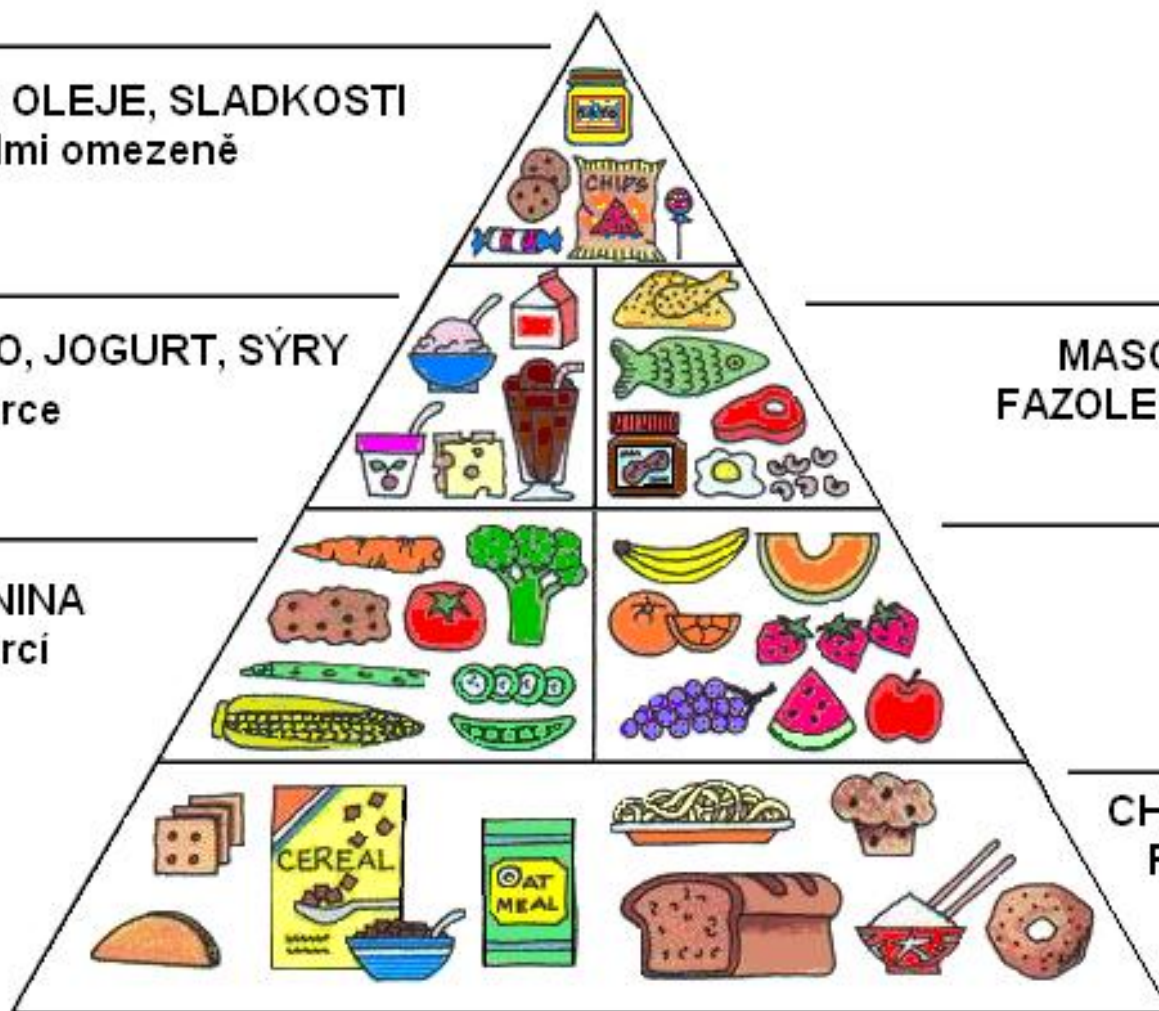
MLÉKO, JOGURT, SÝRY
2-3 porce

ZELENINA
3-5 porcí

MASO, DRŮBEŽ, RYBY
FAZOLE, VEJCE, OŘECHY
2-3 porce

OVOCE
2-4 porce

CHLEBA, CEREÁLIE
RÝŽE, TĚSTOVINY
6-11 porcí

nudosenelpelo.files.wordpress.com

POTRAVNÍ PYRAMIDA